

Mottagare

Regeringskansliet

Finansdepartementet

fi.iea.eu@regeringskansliet.se

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Mälardalens universitets remissvar avseende Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond inom ramen för nästa fleråriga budgetram 2028–2034 (Regeringskansliet Remiss Fi2025/01916)

Inledning

Mälardalens universitet välkomnar möjlighet att yttra sig över *Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond (EKF)*, med satsningar inom teknik och andra strategiska sektorer inom ramen för nästa fleråriga budgetram 2028–2034. Förslagen berör i olika hänseenden universitetets ansvars- och kompetensområden. EKF är även sammankopplat med EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horisont Europa.

Yttrande har utarbetats av forsknings- och utbildningshandläggare Johan Berglund i samråd med vicerector för samverkan Helena Jerregård, vicerector för forskning och forskarutbildning Paul Pettersson, vicerector för innovation Monica Bellgran, vicedekaner för samverkan och innovation Jonas Stier och Karin Axelsson, samt Peter Rohlin, forskningsrådgivare, Heini Karlström, innovationsrådgivare och Maryam Hansson Edalat chef vid Avdelningen för forsknings- och samverkanstöd.

Sammanfattning

Mälardalens universitet välkomnar att konkurrenskraftsfonden samlar flera tidigare EU-program och skapar ett mer överskådligt finansieringslandskap. Samtidigt innebär den föreslagna modellen en ökad komplexitet i förhållande till FP10, särskilt då fonden kopplas till både förordningen och det särskilda programmet.

Förslaget innehåller flera viktiga insatser för att stärka Europas konkurrenskraft, men praktisk genomförbarhet och regelverk behöver tydliggöras. Det är viktigt att främja innovationsekosystem och samverkan, samtidigt som ett

entreprenöriellt förhållningssätt och förenklade regler lyfts fram, för att minska administrativa hinder. Regelverk och incitament måste främja mobilitet, såsom övergång mellan forskningsverksamhet och startup eller annan form av nyttiggörande, och vara hanterbara för aktörer som SME och innovationskontor. Bedömningskommittén bör utformas med helhetsperspektiv och balans mellan olika intressen.

Samtidigt bör ett ensidigt fokus på teknikutveckling, digitalisering och AI undvikas i fråga om forskningssatsningar. Det är viktigt att samhällsvetenskap och humaniora integreras bättre, både i FP10 och i konkurrenskraftsfonden, då teknikutveckling kräver beredare förståelse för till exempel hållbarhet och samhällsutveckling.

När det gäller budgetfördelningen inom pelare 2 är ökningen på cirka 50 procent positiv, men fördelningen mellan politikområdena är ojämn.

För att stärka Europas långsiktiga innovationskapacitet bör fonden utformas enligt principen "så öppen som möjligt, så säker som nödvändigt". Alltför strikta säkerhetskrav riskerar att minska antalet associerade länder och därmed försvaga europeisk forskning.

Detaljerade synpunkter

- s. 14 (punkt 4 och 5): Bra förslag, men hur uppnår vi detta praktiskt? Är det via nationella *excellenssatsningar*? Att underlätta investeringar och skapandet av innovationsekosystem är angeläget. Likaså att säkra medel för samverkan. Det är även viktigt att lyfta fram betydelsen av ett entreprenöriellt förhållningssätt i systemet som sådant; att säkerställa att universitetsnära innovationsarbete stärks för att få i gång ett större inflöde av idéer för innovation och även ge förutsättningar för innovationskultur. Regelverken behöver också revideras, med tanke på den ökade administrativa bördan och komplexiteten i detta, exempelvis UDI. Vikten av förenklade regelverk bör med andra ord betonas.
- s. 15 [punkt 4 och 5]: Angeläget men svårt! Finns konkreta förslag på hur det ska gå till? Hur förhåller sig detta till svensk lagstiftning och företagsformer inom kommuner och regioner? Och även det kommunala självstyret – jfr formulering om centralisering: "För att främja synergier och resurseffektivitet är det nödvändigt att på grundval av bedömda behov säkerställa centraliserat inrättande och administrativa funktioner för gemensamma företag. Antalet gemensamma företag bör därför vara

så litet som möjligt." Frågan är alltså hur detta konkret ska främjas i en svensk kontext?

- s. 15 (punkt 13): Det är svårt att förstå vad detta innebär i praktiken? Om det som avses är mer omfattande investeringsfonder i offentligt-privata partnerskap, så är detta precis vad som behövs inom exempelvis *Deep Tech*.
- s. 16 (punkt 20): Låter som ett bra förslag men också sårbart. Kan vi verkligen garantera säkerheten?
- s. 17 (punkt 21 och 22): Det bör tas fram bättre regelverk för att till exempel underlätta övergången från doktorand till startup. Idag är detta nästan omöjligt för icke-EU medborgare. Att "fortsätta jobba i europeiska universitetsallianser och ge mer medel för dessa samarbeten med fokus på innovation och konkurrenskraft" är viktigt och bör främjas.
- s. 18 (punkt 26 och 27) Detta är angeläget och ett bra förslag. Samtidigt bör ett ensidigt fokus på teknikutveckling, digitalisering och AI undvikas i fråga om forskningssatsningar. Investeringar i teknik behöver utgå från ett hållbarhetsperspektiv och då måste offentliga medel tillföras initialt (berörs även i punkt 51). Ett bredare fokus på folkhälsa, hållbarhet och samhällsutveckling behöver understödjas.
- s. 54 (punkt 22 och 28): Återigen behöver regelverket vara tillräckligt enkelt för att kunna hanteras av SME-bolag med begränsade resurser och även i fråga om innovationsstöd till små enheter (med andra ord innovationskontor, holdingbolag, inkubatorer).
- s. 132: Bedömningskommitténs *sammansättning* bör bli en viktig fråga. Följaktligen måste kommittén balansera olika intressen, ha förmåga att tänka i helheter och synergier samt säkerställa resurseffektivitet.